

ESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

ACTIA și ADMINISTRATIA :
 la Francisc Deák No. 2.
 Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ.

ABONAMENTE:

Pe un an 450 Lei
 Pe trei luni 120 Lei
 Pe una lună 45 Lei

RĂVAȘ

Luza — domn al României — s'a născut de noi acum sunt 50 ani. El, primul rege al Principatelor unite a văzut în normântului său puțini dintre aceia, a căror datorie era să fie acolo.

Luza, unde a trăit spiritul său „vrednic“, un rege, iar pentru noi un monument istoric, un mormânt de modestie — povestești de mirorile! Ce cinste, ce grațitudine și ce mândrie! Ingrozitoare prăpastie!

De unde lucește o rază de adevăr? Unde să așteptăm bine?

Nu se gândesc oare acei cari poartă răspunderea că va veni judecata faptelor și să — și va trebui să dea seamă conștiinței acestui neam, de batjocura ce i se face?

Din pădurea vânjoasă a ieșit El; cel mai mareș, să servească de exemplu tuturor, și noaptea nu poate să întumescă lumina, care licărește din al lui mormânt.

Octavian Goga, — oțelitul, — a intrat în Academie, ca adevărat reprezentant al românismului. El, care ni-a venit pe coastele Vezuvului, și s'a coborât în „Noi“, a ajuns gloriificarea geniului scut din sânge de român.

Artist, cu fire susceptibilă și voință puternică, impulsiv și plin de patimă, în luptă cu o apăsătoare neclintit al principiilor sale. Goga, — poetul își va ajunge apoteozarea vieții, când va asocia tainele simbolice prin poezie, cu credința politică.

Și atunci va deveni adevăr cuvântul: „Adevăr!“

A ocupat locul potrivit, în templul culturii românești.

Liga Culturală în congres, a recunoscut calea nouă, pe care va bate în viitor. Și e mare schimbarea, în acel program reprezentat dela anul 1907, până în zilele noastre de astăzi. Războiul și aici a făcut datoria. L-a schimbat și pe programul N. Iorga.

Ce este mai ideal, decât o înțelegere culturală, prin păstrarea sentimentului național. Adevărul crud ne strigă din toate părțile: Demnitate națională, caracter individualități.

Acesta-i programul Ligei!

Muncă reală, cutezanță de a spune adevărul și de a activa în consecință, va determina viitorul națiunilor — astăzi vazale materialismului celui mai „sfidător“ — spre cultură, bunăstare și independență reală. Așa și la noi!

TEATRELE DIN ARDEAL

Cea mai importantă chestiune care așteaptă o rezolvare grabnică este chestiunea teatrelor din Ardeal. Ministerul Cultelor și Artelor, nu puțin la insistența noastră, a recunoscut importanța ei și a convocat mai înainte la o anchetă teatrală pe reprezentanții teatrelor românești din întreaga țară, iar acum pe reprezentanții teatrelor maghiare din Ardeal.

Anchetele sunt bogate în experiență, și ele denotă spiritul democratic-liberal în care se tratează în întreaga țară chestiunile vitale ale naționaliștilor, de altă parte denotă pasiunea cu care privesc directorii teatrelor maghiare consolidarea culturală la noi.

Nu credem, ca să fie încă o țară unde s'ar fi tratat dezvoltarea teatrală a minorităților cu mai multă marimozitate decât se tratează aici.

Am ajuns, la un punct fix, acela al dezvoltării reale, și oricât s'ar fi năzuit reprezentanții trupelor de propagandă românești și unii dintre directorii teatrelor maghiare, chestiunea teatrelor româno-maghiare este la ordinea zilei, să menține și-și va lua înfăptuirea ei. Această idee reprezintă liberalismul cel mai fericit în acțiune. Ideea este potrivită împrejurărilor noastre, și leagă firul gândirii acolo, unde la mulți și de multeori, le place să denote succese politice.

Desbaterile au scos la suprafață elemente, cari servesc de bază în înțelegerea reciprocă. Astfel de sine se înțelege, că nu a putut fi susținută societatea actorilor maghiari în forma dupăcum a funcționat până acum, după normele erezite dela Budapesta. Directorii maghiari ar fi purces foarte potrivit, dacă și-ar fi oferit contopirea lor de bună voie în Sindicatul actorilor români. Că oferta a urmat după consultarea autorităților din Minister, încă nu ar fi schimbat situația. Auzim însă glasul violent a unor dintre actorii și directorii, „că nu doresc să fie agitatori“ dară fac apel la actorii maghiari ca „să-și apere drepturile omenești“.

Dar, cine vrea să le răpească din drepturi? Atunci când însăși reprezentanții Ministerului, în promisiunile lor pentru eliberarea concesiunilor directorilor de teatre maghiari, trec mult peste aceea, ce ar putea admite majoritatea intelectuală a elementului românesc.

S'a primit opt concesiuni maghiare pentru Ardeal, și avem un teatru românesc. Am vorbit mult de chestiune și până acum, putem să repetăm, că aceasta nu credem să fie și concepția care admisă odată, poate fi sancționată de Minister.

Crâmpee

Cocoșul cantatrice. Dela Nistru până la Tisa, și dela Bazargic până la Oradea-Mare toți cocoșii maximași pe piață, cântă la toate barbierele des de dimineață, că oamenii „subțirei“ au determinat reușita procesului Mărcuș de dinainte! Când va cânta cocoșul a treia oră ne vom rade și noi, ca să scăpăm de praful care ne acoperă de precupețla cu bunul simț, vom sta „Habt Acht“, și vom striga „La ordin“, d-le Subțire!

Două firme: Sonnenfeld—Nagyvárad. Atâta, și nimic mai mult. Pe același front, cu același mănjitul peste inscripția veche unghurească, fără orice scris românesc. Sonnenfeld, la care autoritățile militare lucrează aproape exclusiv, este cea mai mare lito-tipografie din Ardeal, și e sprijinită de comenzi românești și prin altele. Nagyvárad este un ziar cotidian maghiar din Oradea-Mare! Așteptăm mai multă loialitate!

De ce aceasta alarmă? Nu este decât o bombă nouă în ziaristica străină din Ardeal? Cauzele sunt clare. Și-au pierdut terenul de sub picioare aceia, cari au crezut că vor conduce după placul lor, întreaga opinie publică, și că vor sindicaliza concesiunile și pe mai departe după vântul care suflă din alte părți. Aici este greutatea! Lor le convine controlul Inspectoratelor fără autoritate, după cum era Inspectoratul teatral din Cluj, dar nu le convine munca „comună“ depusă pe altarul culturii, care nu este mărginită între cărările înguste a unei naționalități.

Am crezut că aceia, pe cari noi îi cunoaștem prea bine, din activitatea potrivnică de mai mult, vor ști să-și păstreze calmul dorit, — în interesul cauzei lor. Și ce să vezi? O încercare cu tot felul de incriminări.

Să amenință unul pe altul cu glonț în cap, să scot la suprafață tot felul de susceptibilități, să tratează zile întregi de chestiuni personale, se făuresc alegerii scoase din fundul lacurilor, se vorbește mult, pentruca acțiunea să se petreacă în repezeală după aranjamentul pe care ei știu, să-l facă bine. Sunt cari asistă și dintre actorii români la acest aspect puțin măgulitor. Sunt în necunoștință de cauză. Teorii-filozofii se îmbrățișează! departe de Realitate!

Singuri directorii maghiari devin impacienți, pe când observă căle opuse, pe cari vreau să și-le octroaeze unii. Să 'ncepe lupta, să strigă din nou în lumea mare, că tragedia teatrelor maghiare s'a împlinit. Se pune masca artistică, și să declamează, cu pathos după vechii clasici, încât la tremuriciul vocii lor stridentă scapă lacrimile în cuibul lor, din plâns se prefacă în râs cu hohot, — spre a deveni o farsă, — în trup de disertație onorifică — educatoare?

Aceasta situație prea puțin amăgitoare, iată că a ajuns din nou la timpul că prin o operație radicală, să fie restabilită în normal, în trup sănătos.

Trebuie elemente noi, tinere, viguroase, cari să ne priceapă, și cari să știe, că teatrul românesc, nu are numai dreptul de a fi acceptat, dară trebuie să învețe tot mai bine a înota, ca apoi prin forțele lui să poarte ușor în spinare, prin o dezvoltare normală, și teatrul unghuresc.

Tot mai mult să evidențiază necesitatea trupelor permanente românești, în centrele principale a Ardealului. Ele nu se pot finanța altfel, decât prin muncă coordonată. Statul nu dispune de sume pentru teatre stabile curat românești.

Dezvoltarea cere teren pentru a acționa. Acela, care va încerca să închidă drumul dezvoltării, va purta respozabilitatea singur față de viitor.

Actorul român, cu sinceritatea sa, cu sufletul său bun și cu noblețea sa, va ști întotdeauna să dea stîm deosebită colegului său, actor maghiar sub acelaș acoperiș. Se va începe o eră nouă, de colaborare, se va însuși reciproc vorba și se va demonstra încă odată că spiritul libertății din care s'a format existența noastră de azi, — a pus o piatră fundamentală în zidul grandios a a înțelegerii, a culturii omenimei.

Aceasta este rezultanta anchetelor de teatru. Ori-ce concesiuni ar elibera Ministerul, va trebui să ia în considerare nu numai desbaterile uneori efemere, dară și dezideratele populației, care singură dorește a contribui la realizarea necesităților ei spirituale.

Ș. M.

Reuniunea „Cele Trei Crișuri” — persoană morală.

Adunarea deputaților a votat și Senatul a acceptat în ședințele ultime cu majoritatea absolută a voturilor, proiectul de lege înaintat la adunare, de raportorul comisiei de indigenitate și recunoașteri de persoane morale Dr. Aurel Morariu, prin care se recunoaște calitatea de persoană morală și juridică, Reuniunii de cultură și propagandă națională „Cele Trei Crișuri”, cu sediul în Oradea-Mare, pentru considerentele prevăzute în expunerea de motive și statutele ce însoțesc acel proiect de lege.

Iată proiectul de lege:

Art. unic. Se recunoaște calitatea de persoană morală și juridică, Reuniunii de cultură și propagandă națională „Cele Trei Crișuri”, cu sediul central în Oradea-Mare, care va funcționa conform alăturatelor statute. Aceste statute nu se pot modifica, decât cu autorizarea consiliului de miniștri.

Gavril Tripon, Ion C. Grădișteanu, Simion Măndrescu, Vladimir Athanasovici, G. Orleanu, Iosif Popovici, Vasilescu Al. Jean, Dr. Aurel Dragoș, D. Iuca, Pavel Brătășanu, Leonte Moldovanu, Ing. G. Deleanu, Vasile Chirvai, Al. Algiu, G. Popa-Lisseanu, Dr. Costinescu, V. V. Pella, Dr. Petre Meleş, Ștefan C. Ion, N. N. Săveanu, C. Sturdza, Dr. Suflery, I. Novac, Constant Georgescu, Dr. Adrian Pepescu, Dr. I. Nemeş, Ion Pillat, Ing. I. Moţaş, V. Vălsănescu, I. G. Fărcăşanu, Dr. Anton Ionescu, F. Dumitrescu, I. D. Ianculescu, I. Buzdugan, N. Ioanicescu Racovitză, etc.

În expunerea de motive se zice astfel:

În anul 1919, când armatele noastre victorioase, se găseau în Budapesta pe plăiurile Crișurilor, în Bihor se năștea din voința tuturor, răspunzând la căldurosul apel al unei conștiințe românești, organizarea culturală de propagandă și unitate națională „Cele Trei Crișuri”.

Timpurile noi aduceau la suprafață probleme pe cari Reuniunea „Cele Trei Crișuri” le-a grupat în trei categorii pe secțiuni: legătura cu cetățenii români de altă naționalitate pe terenul nesupărător și pașnic al culturii, propaganda națională la orașe și Casele Naționale, propaganda în masele populațiilor rurale.

Împreună de trei ani și jumătate, s'a muncit cu jertfe mari, dar cu rezultate practice folositoare. Revista de cultură și propagandă românească „Cele Trei Crișuri” e în al patrulea an de existență și e cunoscută și răspândită în toată țara și chiar în străinătate, iar din Ianuarie a. c., s'a pornit o altă revistă în limba română și ungară „Aurora” din care a apărut până acum 14 numere și în paginile căreia apar traduceri din marii noștri scriitori în urgur și vice-versa, pentru ca astfel să ajungem la o apropiere culturală cu minoritățile.

Afară de acestea în curând va apărea o nouă revistă „Cele Trei Crișuri pentru popor”, scrisă în graiul poporului ardelean. La toate acestea amintite mai sus, adăugăm șezătorile culturale ținute la orașe și sate, cu programe alcătuite serios din conferințe și producții artistice și gratuite.

Cum județele dela granița de vest a țării, de care se interesează Reuniunea, au nevoie să fie întărite ca graniță culturală românească cu deplină putere, statutele în vigoare permit întinderea acțiunii acestei instituțiuni pe întreaga graniță, unde centrele importante sunt încă și azi mare parte, influențate de cultura străină de până ieri.

Avem în Adunarea deputaților deputați și la Senat senatori de Bihor. Nu știm să fi ridicat vreunul cuvântul la acest proiect de lege de importanță pentru dezvoltarea noastră culturală de aci, precum nimic nu au avut de spus, la interpellarea Senatorului Dr. V. Bianu, pentru teatrul românesc la frontieră?!

Ne plac acțiunile pozitive! Și de aceea ne bucurăm, dacă ar fi acționat și alții, români dela noi, ca d. Ministru deputat al Bihorului Banu, să câștige credința, că prin anchete și exmiterea organelor mănășate, dar cu puțină experiență la Oradea-Mare chestiunile culturale românești nu vor afla soluționare convenită.

Să cere, în afară de un fel de bunăvoință și gentileță, energia de a acționa, și voința de a crea. Mărturisim, noi nu aveam cunoștință despre aceea, că „Aurora” ar fi organ al Reuniunii „Cele Trei Crișuri”.

Cu aceasta ocaziune înregistrăm, că am fost bine informați asupra reducerii subvențiunii pentru „Astra” cu 50.000 Lei, și despre acordarea subvenției de 100.000 Lei pentru „Cele Trei Crișuri”. D. Dr. O. Russu vice-președintele Soc „Astra” confirmă aceasta prin o declarație trimisă ziarelor, adăogă însă, că pentru „Astra” s'a „mai pus în vedere și alte ajutoare”. Aceasta pentru a fixa adevărul.

AVIZ!

Toți depozitarii de ziare cari doresc să desfacă și ziarul nostru, să se adreseze direct Administrației ziarului la Oradea-Mare, Str. Fr. Deák No. 2.

Ploaie după secetă

de GEORGE A. P.

Toată ziua soarele-a turnat
Foc de rază peste câmp și peste sat...
De vre-o două luni n'a mai plouat.

De atâta ștrașnică căldură
Se făcuse numai crăpături pământul
Și se scorjise ca un bolovan de zgură;
Pretutendeni — secetă și uscătură...

Ar fi vrut el, vântul,
Să mai sufle când și când răcoare
Dar suflă și el dela un timp vâpae.

Au murit atâtea pasări de dogoare
Căci secase apa din pârae...

Dară azi, așa, pe după-amiază.
Când fierbea mai mult pământul în vâpae,
S'a ivit ca din senin un nor de ploaie:
În deșertul cerului pără o mică oază

Și un fulger ca bolnavu'n spasmiuri a svâcnit
Și așa puternic a răcnit

Că întregul nor plesni în țândări n'
Ca un bou la iaz pământul se adă

Au ieșit acum pe bătătură
Toate orătenile să se scalde'n ploaie
Au ieșit căfelii de sub paie
Și sburdalnici prin băltoace se încurc

Stau în prispă pe un scăunaș de lemn
Par'c'aud cum soarbe apa, renăscuți
Proaspete miresme-aduce vântul,
Toate s'au înveselit ca la un semn.

Mi se pare? Cine-i trist acum,
Să mai plângă desnădăjduit pe drum

Fata unui om sărac
Fu trăsniță'n câmp sub un copac
Și-o aduce moartă'n car acasă:
O jălește mă-sa, eu, și satul,
Căci în sat la noi eră cea mai frumoasă

Oradea-Mare, Mai

Expoziția pictorului C. Vlad

Avizăm publicul românesc că pictorul Camil Vlad și-a mutat expoziția de pictură din Sala Prefecturii, în Sala Matula pe str. Regele Ferdinand. Aceasta pentru ca publicul, să poată cerceta mai ușor expoziția sa atât de frumoasă.

Ne place să credem, că nu va lipsi sprijinul publicului, dar nici a societăților culturale românești, care vor afla un mijloc modest și potrivit ca artistul tânăr și talentat, să poată fi încurajat și cunoscut de public, după cum o merită.

Bolborošim atâta de cultură, și de altele pe lângă cultură, încât ar fi timpul suprem, ca să ne cinstim și pe noi.

Mijlocul și ocaziunea cea mai potrivită e aci. Să nu fim prea pretenzivi! Desvoltarea este naturală, — din mic, în mare.

Primarul Dr. Coriolan Bucico despre călătoria sa la București

Primarul Dr. Bucico s'a reîntors cu acceleratul de noapte din București, după o absență de câteva zile dela Oradea-Mare în 6 cor. Călătoria sa a fost în strânsă legătură cu agendele urgente de rezolvat ale primăriei, precum a luat parte și la lucrările pregătitoare congresului primarilor orașelor proiectat pe luna Septembrie cor. la Timișoara.

D. Primar a dat corespondentului nostru următoarele informații despre rezultatele călătoriei sale:

Am luat dispozițiile pregătitoare pentru organizarea congresului orașelor la Timișoara. În ședință s'a sulevat chestiunea reformei administrative. S'a intervenit la Ministerul de Interne ca proiectul să fie tipărit și distribuit la orașe, înaintea desbaterilor din Adunarea Deputaților.

Am intervenit în cauza numirii funcționarilor la locurile devenite vacante prin pensionari, înaintări, etc. Rezolvarea va urma după complectarea actelor de noi.

Prin intervenția d-lui Ministru Moșoiu am reușit să asigur uzinei electrice 6 vagoane carbune la zi din Petroșani. Nimenea nu știe în oraș, că în lipsa combustibilului recerut la funcționarea mașinilor, mai zilele trecute era cât p'aci, ca orașul să rămână în întunec.

La Ministerul de Război am ajuns că s'au menținut și recunoscut datorile vechi pentru repararea cazarmelor. Totodată am primit ordonanța de plată pentru suma de 340.000 Lei în chiria cazarmelor.

În ce privește chestiunea teatrului cu Ministru nu am putut vorbi. Memoriul orașului l-am predat inspectorului general Șoimescu. Sunt informat că, trupa mixtă româno-maghiară se va organiza în acest an nu numai în Oradea-Mare, dar și la Arad și Timișoara.

În cauza prim-jurisconsultilor nu am avut și nu am nici un amestec. Aștept dispozițiile Ministerului de Interne.

Scotus Viator în România

Publicistul și savantul profesor englez, membru al Ligei Națiunilor Scotus Viator, membru al Ligei Națiunilor Scotus Viator, vechiul prieten a românilor, a sosit în România curând a fost ales de membru corespondent al Academiei Române, mai nou la ales de cetățean de onoare. Distincțiunile un semn de recunoștință față de munca depusă în interesul cauzei românești, exprimarea cea mai modestă a mulțumirii noastre.

Eu î-mi reamintesc, o seară a a cănd în casa bătrânului Dr. Ciurecu din Oradea pe canapea liniștit, increzător, cu lăsa senină Scotus Viator, luptătorul, identic tinerii grupați în jurul său. Am ascultat încredere vorbele sale limpezi, discutând slovacul Hodja, d. Vaida și Mihai Popul preună durerile noastre. Era pe timpul pînă între oțeliți și partidul național român răspântie, pe timpul când alegerile de vechea Ungarie erau în amintirea tuturor.

Atunci a vorbit tot atât de hotărât astăzi. A cutezat să ia luptă contra oligarchiei, și ziarele engleze prin el au bine informate despre călcarea sub piciorul sancționate. Impresiile de atunci m'au rănit, de câte ori am auzit de atunci de el a venit la noi în casă, să ne spună adânc atât de just, și ori-cât ar durea acela. Ne lvan, vechiul său prieten d. Vaida-Voeverul Petala au stat lângă el, când s'a făcut măriia din Cluj proclamarea de cetățean al Clujului, și când a rostit cuvintele:

Va fi pentru mine în totdeauna o amintire frumoasă și fericită, că am fost privilegiat și în măsură modestă, la luptă pentru unitatea românească.

În să-mi manifest speranța că acei, care pînă formarea României noi nu-și vor pierde cu sisteme de descentralizare, pe cari le-ar da de-a gata, din Vest, ci vor adapta condițiunile experiența bogată și pre cedentele numeroase acestei provincii, cari le stau la îndemână.

Puține țări au fost mai greu încercate în viața, în timpul marelui război, rămânând încă suferință, urme evidente în viața sa politică și economică.

Aș dori ca orașul d-voastră să se reamintă acele tradiții, de libertate națională și religioasă, acel „self government” pentru care Transilvania renumită în trecutul mai depărtat.

Mai respicat nu se poate răsfoi istoria noastră.

Avem convingerea că, va contribui și la consolidarea noastră, în apărarea libertăților politice a națiunii întregi, în forma României noi.

Ziarul nostru pentru a putea informa cititorii cât mai bine și mai urgent, ca să județul corespondenți. A se adresa la redacția ziarului „Vestul Român” la grafia Românească Oradea-Mare, chiar S'ar preferi corespondenți prin telefon.

Astra la Sate

... o lungă inactivitate — nu din vina lui —
... mântul Oradea-Mare al Aстреi s'a reorgani-
... pornit îndată la muncă. Intelectualii din
... mare (nu toți ci numai unii) încep să-și
... datorita față de poporul din care au ieșit
... otărât să înlocuiască fraza cu fapta.
... mână de intelectuali grupați în jurul Aстреi
... te cu neobositul președinte al Despărțâ-
... d-l Dr. Aurel Lazar — a descins zilele
... comunele frunțase Cefa, Inand și Gepiu,
... and a descălecat în comunele Sârbi, Chiuag,
... și Șarcău. Propagandiștii culturii româneș.
... primii pretutindeni de popor în frunte cu
... orii lui naturali: preoții, învățătorii și secre-
... dragoste și însuflețire.
... oare și recunoștință conducătorilor Aстреi,
... locul propaganda culturală o împreună
... ganda religioasă. Religia și cultura sunt
... prosperării; numai prin credință și cultură
... român se va putea ridica din starea de
... ate în rândul popoarelor civilizate.
... caracteristică în rebură pe care un țaran
... Burzuc a pus-o unuia dintre noi „iară o
... aule, alegere de chivert (depuat)”? Bietul
... era obișnuit să vadă pe domniul lui dela
... mai la alegeri. De aici mirarea și nedume-
... anilor, când le-am spus că n'am venit
... rem ceva ci să le dăm.
... mericile erau ticșite de credincioși cari urmă-
... evlavie și înțelegere slujba și predica preo-
... și dela oraș. În Sârbi a slujit și predicat
... consistorial Dr. Aurelian Magier, în Chiuag
... Dr. Iacob Radu, iar în Burzuc asesorul
... rial Dr. Ștefan Munteanu. După Sfânta
... și s'au ținut conferințe instructive împreunate
... și declamații și s'a înființat în fiecare
... câte o agentură și s'a pus baza unei biblio-
... cărțile duse de conferențieri. Alături de
... țieri au ținut și comunele să-și dea contri-
... La Burzuc copiii de școală au executat
... cântări și declamații sub conducerea învă-
... lătă terenul pe care se pot întâlni toți
... de bine. Lucru moral și cinstit este să te
... în popor nu numai atunci când tu ai lipsă
... ci mai vărtos atunci când el are lipsă de
... cultură trebuie să dispară ori-ce deosebire
... politic și de confesiune. Aici toți trebuie
... a: Români!
... poporul român e dornic de lumină și e dar-
... onoare a fiecărui intelectual român ridicat
... rucul poporului, să dea lumina și învățătura,
... a câștigat-o cu merindea pusă în desagul
... țaranul român, acestui țaran.
... țaranul își are necazurile și nemulțumirile lui,
... anțele cultura e tocmai, fiindcă nu au la bază
... de ordin politic ori confesional, sunt pro-
... e a nivela și introduce armonia și muțu-
... fletească în popor. Dorim, ca zelumul intelec-
... grupați în jurul Aстреi să nu scadă, căci
... tare înțelenit și munca foarte grea.
... în Dumnezeu înainte, tot înainte.

S. G.

Contraste

Pictorii maghiari Géhl și Szenes

... arele publică un interview cu Géhl Zoltan
... portretist, pe care nostalgia l-a dus la Budapesta
... câteva zile. Nu ne-ar interesa mai departe cazul,
... stul trăiește de un an la noi în Țară. Asigurat
... multe și *bin v'ăute* lucrări, pe vre-o 5 ani încă
... la ropasul din Budapesta a făcut și unele de-
... teresante.
... tă ce spune el: „Eram acum vre-un an la
... ia, în mizeria cea mai mare, când prin o in-
... am cunoscut pe maestrul Nottara, și l-am
... at. Marele artist român, emoționat de succesul
... lui m'a îmbrățișat, mi-a plătit suma de 1000 Lei
... făcut o mie de servicii prețioase. La recoman-
... am fost primit în toate locurile. În general am
... perien a că, atât românii, cât și oamenii de alte
... au un *deosebit și sincer interes pentru arta mo-*
... Prin secretarul general Franasovici am ajuns la
... copriu, care m'a condus la *Palat, unde cu p'inut*
... portretul M. S. Reginei. Toate ziarele au vorbit
... osebিতă căldură despre succesul care l-am obținut”.
... am aflat de bine să publicăm aceste declarații,
... rastul cel mai cras la declarațiile artistului Szenes,
... care am vorbit în numărul trecut, și constatăm
... urie că sunt și artiști, cari își manifestă senti-
... de recunoștință și cinste față de țara unde trăiesc
... în până ce rămân la noi. Este bine, ca să selecțio-
... ementele n. posite. Aceasta o confirmă și col-
... zlarului „Nagyváradi” privitor la observațiile
... e, cari te-am adus noi artistului Szenes.

Violonistul Al. Albu

Ținem să prezentăm publicului nostru aparte pe unul
dintre cei mai distinși virtuozii de vioară ai noștri; Al.
Albu, care va cânta Marți seara (12 Iunie) în sala tea-
trului orășenesc din localitate, dându-și concursul la Festi-
valul aranjat de „România-Jună” și „Cele Trei Crișuri”.
Deoarece datele biografice mai de aproape ne lipsesc,
ne mărginim a urmări o parte din presă, care l-a primit
întotdeauna cu laude alese. Nu vom aminti recenziile din
presa românească. Acestea poate sunt cunoscute de pub-
licul românesc. Cu o deosebită satisfacție însă am urmărit
presa străină, care întotdeauna l-a răsplătit cu aprecieri
înalte, ca pe oricare maestru celebru, deși Al. Albu
numără numai 26 de ani, ceace ne face să sperăm în
celebritatea talentului său.

Afară de zările din țară, amintim câteva titluri din
presa nemțească și ceho-slovacă, unde am întâlnit elogii
asupra calităților artistice ale tânărului violonist, cum ar
fi Prager Tagblatt, Tribuna (Praga), Narodni Politika,
Národní Listy, Ceske Slovo, Cas, (Praga) și Reichspost
(Viena). Din „Národní-politika” extragem câteva rânduri,
pe cari le găsim din întâmplare și cari ne pun în față
aprecierile streinilor asupra unui talent românesc:

„Al. Albu virtuos de vioară, român, a dovedit o
maturitate de maestru. Incepând cu sonata lui Händel în
D. dur, a executat concertul lui Brahms și Gioacona lui
Bach, dându-le o interpretare cu adevărat distinsă. Vioara
sa are un sunet curat și frumos; îi dă un ton puternic
care nu se frânge nici la cea mai mare desfășurare de
energie. Coloritul tonului este puțin schimbat de Albu
și expunerea sa formează o compoziție mai mult puternică,
iute și plastică, fără considerație. Temperamentul său e
furtunos, dar totuși sigur și neagitat. Gestul dinamic îl
face cu intenție și sensul totalului, de aceea valoarea sa
n'a fost susținută numai de partea tehnică.”

Am spus numai câteva rânduri. Dacă spațiul ne-ar
permite am putea culege din oricare ziar străin, căci d-l
Al. Albu este unul din talentele tinere dar viguroase, cari
ne fac cinste în fața străinilor.

AVIZ

Asociația Generală a Medicilor din Țară
Filiala Bihor va ține Adunarea Generală anuală
Sâmbătă la 9 Iunie 5 ore p. m. în sala Prefecturii
Județului, la care adunare invităm pe toți membrii
Asociației, Dr. Popovici Nicolae, președinte, Dr.
Ilieșiu Todor, secretar general.

ȘTIRI DIN BEIUȘ

Beiușul se pregătește să facă o primire cât mai
plăcută, elevilor cari au absolvit, acum sunt 10, 20 și
30 de ani liceul „Pavel” și cari au întâlnirea la 24 Iunie
cor. Ce elemente prețioase a crescut zidurile aceleale!
Mulți și-au cunoscut limba literară aci, unindu-se fără
deosebiri pe băncile modeste, copiii Banatului, Ardealului,
Crișanei și Maramureșului. A rezistat zidurile și ne-a
rămas aceste școli, pentru că conducătorii lor au adus
jertfă și prinos pe altarul culturii românești. Elevii
vechi vor veni, ca să aducă mulțumită tuturor. Cinstea
cea mai grea povară a ziilor de astăzi au învăța-o
dela ei, dar li-a dat și caracterul, pentru ca să o știe purta!

Astăzi creșterea morală-intelectuală bate pe ace-
leași drumuri, ca și oarecândva. Sunt vre-o 450 elevi la
liceu, la internatele românești cresc în cea mai mare
parte copiii țărânilor. Coruri frumoase cântă la biserică.
De remarcat este acțiunea profesorului Hubic, care face
primele încercări de a introduce muzica instrumentală în
biserica orientală. Orga va trebui cât mai curând să-și
iee locul ei. Aceea ce este mai mult de remarcat în cre-
șterea vocală a elementului tiner este intonația absolut
sigură, și frazearea-modularea rațională cu simț înăscut
artistic.

Orașelul dorește să intre în rândul orașelor cu
municipiu. Se muncește spre organizații noi, correspon-
zătoare spiritului vremurilor și înainte de toate să ține
la normalizarea comunicațiilor. Linia ferată Vașcău—
Brad—Deva este primul pas, pentru ca Beiușul să aibă
legături de importanță comercială spre sufletul Țării.

Zilele trecute a concertat în localitate soțul Mărcuș
acompaniați de dirigentul R. Schüller dela Opera Ro-
mână din Cluj. Concertul a avut loc în sala de gimna-
stică a liceului înaintea unui imens public compus din
toate elementele din oraș, dornic de a asculta arta ro-
mânească și arta clasică într-o astfel de interpretare.
Elevii și elevele au ascultat ca electrizați și trans-
portați în sferele artei divine.

Se poate cunoaște importanța teatrului românesc
la Beiuș și totodată să vede lipsa lui, măcar că depu-
tatul cucerit este ministrul cultelor d. Banu.

Palatul cultural scos din pămant, — văduvit,
așteaptă ca să fie clădit mai departe, asemănător zi-
durilor școlii normale de fete în a cărei apropiere se află.

La locul climateric Stăna-de-Vale se fac pregătiri
pentru primirea oaspeților pe vară, și pentru ca confortul
să fie cât mai potrivit. Se investeață suma de 400.000
Lei pentru repararea drumurilor, a chioscurilor, a restau-
rântului și pentru înfrumusețarea parcului. S'a luat harta
exactă topografică a regiunii și se vor face instalațiuni
după un anumit plan elaborat cu ingineri de specialitate
în vara aceasta 15 vaci vor servi cu lapte oaspeții soșiți.
Coresp.

AVIS.

La 24 Iunie își vor ținea la Beiuș convenirea
de 10 ani și 30 ani absolvenții Liceului „Pavel”.
Pentru ca să fim de față și aceia, cari am absolvat
acuma sunt 20 ani, vin în locul decedatului —
iubitului nostru secretar — să Vă învit, ca să ne
prezentăm și noi, în aceasta zi, văzând unde ne-au
putut valurile vârtejului de acum.

La revedere absolvenții anului 1903, în 24
Iunie la Beiuș.

Oradea-Mare, 4 Iunie 1923.

Ștefan Mărcuș
fost Pref. de Poliție.
Director.

1) Rugăm toate ziarele să reproducă acest avis.

Conferința învățătorilor din jud. Brașov

Învățătorii din jud. Brașov au ținut con-
ferința generală a anului acesta în cele șapte
sate săcelele. A fost sărbătorit Min. Instrucțiunii
Dr. Anghelescu, care a asistat la aceasta sărbă-
toare, între altele a spus:

În curând se va sărbători centenarul lui
Andrei Șaguna, acest mare român, acest mare
patriot care era un adevărat apostol al lui Chris-
tos, care a iubit românismul, neamul nostru întreg.
Șaguna n'a fost numai cel mai mare arhiepiscop
ci și cel mai mare om politic care a întărit aici
neamul românesc.

Între biserică și școală a fost și este o le-
gătură continuă. Dincolo, în tinda bisericii s'au
ridicat primii cărturari ai neamului, și biserica
noastră este o biserică eminentamente națională.

România de ieri nu mai este România de azi.
Rolul României de azi este poate rolul pe care îl
avea odin oară Austria în Orientul Europei: un
rol civilizator pe care trebuie să-l împlinim noi și
datoria fiecărui dascăl este să se gândească cum
să ajungem la aceasta.

Când în vechiul regat, la o simplă cerere a
mea sătenii au construit aproape 200 de școli
cari costă aproape un miliard — este un semn ca
acest popor are conștiința marelui lui. În jud.
Buzeu o femeie bătrână și-a dat tot locul până în
tinda casei pentru școală și un alt bătrân și-a dat
tot locul cu casă cu tot. Un preot din jud. Neamț
a 120 mii dat lei să se facă școală în comuna lui.

Au mai vorbit Inspectorul regional Dr. Iosif
Blaga, Revizorul școlar Pompiliu Dan și părintele
Octav Sintion.

La scaldă orădani, — sub poduri!...

În debaterile Consiliului orașului Oradea-
Mare asupra taxelor de scaldă, consilierul cultural
Dejeu Petre a spus următoarele: „Scaldatul la
scaldă Pankolits este un lux. Mai anul trecut noi
cu d. consilier Ionaș dimpreună ne-am scaldat sub
podul de fier; și acuma oricine se poate scaldă
acolo, fiind scaldatul liber!”

Reproducem această declarație nu pentru că
ne-am mira că s'a putut face, nici pentru că ne-am
mira că a enarat-o în publicitate Consilierul cultural,
o publicăm numai, pentru ca să știe intelectualii
din Oradea-Mare, că sub poduri este loc potrivit
de scaldă. Acolo nu costă nimic și va fi un tablou
adorabil pentru fotograf și străinii călători, când
de pe poduri vor privi mii de scaldători, aproape
ca pe la strandurile locurilor balneare costisitoare!

De altfel taxa la scaldă Pankolits s'a fixat la
8 lei de persoană.

În jurul arestării propagan- diștilor unguri la Constanța

Constanța, 7. — Cercetările ce au continuat
în decursul zilei de ieri, au dat rezultate surprin-
zătoare. S'au găsit manifeste tipărite în atelierul
de arte grafice Otel Ilies din Cluj, prin care
muncitorii români erau îndemnați la răscoală.

Asupra celor arestați s'au găsit insignele
verzi ale societății iredente, „Ungurii cari se
deșteaptă”, și scrisori adresate organizației din
America. Studentul Harpad Silagi, unul dintre cei
arestați, îndeplinea slujba de curier între România
și Ungaria. Silagi, împreună cu ziaristul ungar
Gheza au fost trimiși cu trenul de 1, siguranței
generale, la București.

INFORMAȚIUNI

Reunirea pentru ocrotirea mamelor și copiilor, de sub prezidenția M. S. Regina „Principele Mircea” a delegat pe d. General Dumitrescu cu organizarea unei secții locale în Oradea-Mare. Primarul orașului a convocat împreună cu G-ral Dumitrescu Reuniunile locale, băncile, ziarele, particularii interesați pentru înființarea comitetului local, la o ședință care va avea loc în 10 Iunie la orele 11 a. m. în sala mare a Primăriei.

La Congresul Internațional Istoric din Bruxelles, România a fost reprezentată în mod atât de strălucit, încât s'a hotărât că, pe anul viitor congresul de istorie bizantină să aibă loc la București.

„Pământ ardelenesc” la Budapesta. O manifestație iredentistă. Din Budapesta se anunță că unguri și sașii ardeleni cari au optat pentru cetățenia maghiară, au organizat Duminecă o serbare iredentistă. La locul serbării s'a adus o ladă de fier în care se puse-se pământ din toate județele Ardealului. După episcopul Ravass a sfințit pământul, lada a fost îngropată, pe când cei prezenți cântau „Crezul maghiar”. Din partea sașilor, a vorbit dr. Peter Jeckel, care a spus că acel loc, unde a fost unit pământul Ardealului răpit cu pământul patriei mune, va fi pe viitor un loc de perelinaj al sașilor din Ardeal.

D. Iulian Peter Insp. General Prefectul județului Bihor a plecat în chestiuni oficiale la București. Se reîntoarce Duminecă 10 cor. cu acceleratul.

Miercuri seara a fost la Primărie o consfătuire pentru comemorarea Primarului decedat Dr. Rimler Carol. S'a hotărât ca pentru crearea unui fond să se organizeze 2 concerte de orgă pe ziua din 24 Iunie, în bisericile reformate și cioniste, cu concursul artistului din Budapesta Szekeres. S'a propus să se ceară Consiliului orașului, schimbarea numelui Străzii Crișului în Strada Carol Rimler. Primarul Carol Rimler a fost acela, care a insistat asupra instalațiilor orășenești cu lumină electrică, și apaduct.

D. Dr. Alexandru Pteancu este numit, pe lângă menținerea cercului său de activitate de până acum de Inspectoratele General școlar pentru Inspectoratele din Cluj—Oradea-Mare. El va sta lunar câte 8 zile la sediul Inspectoratelor.

Mărcuș Ștefan fost Prefect de Poliție a înaintat în termen cererea de justificare combinată cu revizuire la Înalta Curte de Casație din București.

Inspectoratul Industrial din Oradea-Mare după cum suntem informați, conform ordinului Min. de Industrie și Comerț va fi dizolvat și încorporat, în inspectoratul industrial din Cluj. În Ardeal și Banat vor funcționa de acum înainte 3 Inspectorate industriale, la Cluj, la Timișoara, și la Brașov. Inspectorul industrial din Oradea-Mare Ioan Cherciu, primește ca nouă repartizare, cu sediul în Oradea-Mare, Inspectoratul cazanelor, pe teritoriul județelor Bihor, Brad, Satumare, Sălaj, și Maramureș.

Dr. Lascu Demetrie deputatul Bihorul ai a interpelat, în adunarea deputaților, privitor la străini nepoștiți în țară. Min. de Interne a răspuns că se vor lua dispoziții încă de acum până la sfârșitul anului.

Sporul acordat funcționarilor publici și magistraților a sosit și se va lichida la mijlocul lunii Iunie. În baza noilor dispoziții salariul unui magistrat în total se urcă aproape la suma de 6000—7000 Lei lunar.

D. general Popp, comandantul corpului I armată, a luat comanda pe ziua de 6 Iunie la Craiova.

Un elev de administrație asasinat de trei inferiori. Elevul de administrație Aur Constantin de la divizia II-a, a făcut un chef, împreună cu doi prieteni ai săi, la grădina de vară Bela. Pe când elevul de administrație Constantin se îndrepta spre casă, a fost atacat și lovit de cei trei inși cu ciomege, până l'au doborât la pământ. Victima dusă la spitalul militar a sucumbat după puțin timp. Criminalii au fost arestați.

D. Dr. Lazar Popovici este un medic care în Viena a trăit întotdeauna ca român, și a ajutat studenții de câte ori s'au adresat lui. A trăit modest, și cu schimbarea vremurilor a venit și el în Țara lui, la Sibiu. Ne vine știrea că a fost arestat. Deputații ardeleni guvernamentali în frunte cu Min. Moșoiu au acționat pe lângă Min. Justiției Florescu pentru eliberarea lui, și încât nu vor primi un răspuns satisfăcător, vor interveni la Premierul Guvernului. Unii sunt nefericiți că au idealism ori naivitate, alții se îmbogățesc în șeaua afacerilor.

Festivalul semicentenarului „România-June din Viena în Oradea-Mare. Marți 12 Iunie a. c. la orele 9 seara va avea loc în sala teatrului orașenesc „Regina Maria” din loco, un festival artistic al societății academice „România-Jună” din Viena dat cu concursul reuniunii culturale „Cele Trei Crișuri” și al vestitului violonist Al. Albu. Un profesor universitar va vorbi despre „România-Jună”, după care își vor da concursul la desăvârșirea programului superior alcătuit, dna Rita Mărcuș, d-l Ștefan Mărcuș (canto), fost Președinte al Societății „România Jună” în anul 1910/11, d-l Al. Albu, (vioară), Ervin Fischer (piano), col. George Bacaloglu (vioară), corul școlărilor normale, etc.

Fiind vorba de ridicarea unui monument lui Eminescu la Cluj, credem că publicul nu va pregeta să participe în cât mai mare număr. Biletele se găsesc de vânzare la „Librăria Românească” Str. Parcul Traian 6, la magazinul „Missir” și la „Cele Trei Crișuri” (Cercul catolic, etaj. I).

Soții Mărcuș vor da în 9 Iunie un Concert la Teatrul Național din Cluj cu concursul maestrului R. Schüller.

Rugăm pe Onor. Dirigente al Serviciului telefonic, să binevoiască a lua în considerare că și noi avem numai o sănătate și un sistem normal omenesc de nervi, care nu poate fi expus pe bani grei plății de noi, la un serviciu, să-i zicem deocamdată prea încordat ori prea concentrat?!?!

S'a aprobat aducerea și răspândirea liberă în țară a ziarului evreesc american „The Day”.

A fost oprită introducerea și răspândirea în țară a următoarelor publicații: Publicațiunile „Jewish Socialist”, „Mouthoy din New-York-City” 230 Fast Broadway, a revistei comuniste „Jugend Internationale” care apare la Berlin, a revistei „Esperantista Semaniera Revuo” care apare la Leipzig și a revistei germane „Internationale Presse Korespondenz für Politik Wirtschaft und Arbeiterbewegung” care apare la Berlin.

D. Silviu Dragomir, profesor agregat la catedra de istoria popoarelor sud-est europene dela facultatea de filosofie și litere din Cluj, a fost ridicat la rangul de profesor titular la aceeași catedră.

Maghiarii din Ardeal au dolii general. Barionul Josika Samuil a murit Duminecă la Cluj și a fost îngropat, participând chiar și reprezentanții Statelor străine. Partidul maghiar, și-a pierdut în el organizatorul. Președintele și statul bisericesc romano-catolic pe unul dintre cei mai puternici stâlpi ai ei. S'a grupat în jurul mormântului său toată aristocrația maghiară dela noi. Catafalcul a fost însoțit de școlile, orfelinatele maghiare și deșus în cripta familiară, pe lângă cântecele funebre interpretate de corul societății industriașilor din Cluj. Om turnat din vechea gardă a luptătorilor vieții politice maghiare.

Cabinetul I al Trib. Brașov a emis mandate de arestare împotriva d-lor Jak Katz, primul director și administrator delegat al societății „Refacerea”, Gh. Popa, al doilea director al „Refacerei” și inginerul Ioachim Sociu, directorul din Ardeal a „Refacerei”.

Luni dimineața s'a prezentat în fața d-lui Al Cheriș, judecător de instrucție al cabinetului I, d. Ioachim Sociu. Judecătorul de instrucție l-a declarat arestat; inginerul I. Sociu a fost deșus în penitenciarul din Brașov.

D. Simonescu, directorul general al resortului de finanțe din Cluj a sosit în inspecție la Oradea-Mare. D-sa se va reîntoarce poimâine la Cluj.

D. Roman, directorul școlii normale Satu-Mare, a fost delegat să viziteze școlile din județul Satu-Mare.

Conflictul de muncă între lucrătorii minii Cozla (Caraș-Severin, Banat) aplanat prin arbitraj. Președintele comisiei arbitraj a fost d. ministru Mărzescu. D-sa mis avantajele cerute de lucrători ca alții îmbrăcăminte. De asemenea a admis un plus de 45 la sută asupra salariilor actuale în loc de la sută cât cereau lucrătorii. S'a mai acordat de lucru de 8 ore.

D. Marghiloman la Craiova. D-sa Marghiloman șeful partidului progresist sosește la Craiova în ziua de 17 Iunie crt. D. Marghiloman va face o interesantă expunere a situației țării și va arată soluțiile pentru ieșirea din situației triste de azi.

A apărut „Gazeta Capitalei”. No. 62 cu un bogat conținut în fotografii și hârtie velină. Gazeta să prezintă ca lucrare de pagandă individuală.

La Dej a murit fostul prefect Filipan.

Necrolog. Sâmbătă la 2 Iunie a murit d-na Raveca Drimba n. Porumb în etate de ani și 61 al fericitei sale căsătorii. În morți s'a făcut în 4 Iunie a. c. în comuna Toșca deplângere soțului și numeroase rudeni.

Salariile profesorilor secundari

Asigurarile Ministrului Instrucției

Mercuri, d. dr. Angelescu, ministru de Instrucție, a primit într'una din secțiile Căminului d-nii Fortiu și Mihai Carp profesori, membri ai comisiunii de colaborare a ministerului, și a discutat chestiunea salariilor corpului de profesori din fondul de 500 milioane.

Profesorii, după cum se știe cereau un plus de scoți din curba Lalescu și să nu fie puși de inferioritate față de magistrați, cu cbră asimilați totdeauna.

În acest scop, ar urma ca suma din fondul didactic din sporul de 500 milioane să fie împărțită de minister.

D. dr. Angelescu, a asigurat pe lângă salariile profesorilor secundari, de tot conținutul, exprimându-și credința că în poliștii de ministri ce se va ține, se va da o atenție deplină cererilor juste ale profesorilor și cum a propus d-sa în precedentul consiliu să se facă o repartizare.

În urma întvederii de la Camera, d. dr. Angelescu s'au întrunit la Cere hotărând să aștepte până la sfârșitul anului ministru de instrucție.

Lăcustele marocane în județul Timișoara

Timișoara 7. — În plasa Recas din județul Timișoara și anume în comunele Benceul și German, au apărut lăcustele marocane. Aceste teribile fiare au venit în urma distrugerii în total semănăturilor.

S'au luat măsuri pentru stărpirea lăcustelor, adunându-se în acest scop pe câmpuri copiii de școală și femeile cari fac focuri de insectele cu picioarele.

Două trenuri atacate cu pietre

Pe când trenul 58 accelerat din 5 corăbii prin dreptul stației Chitila-triaj, a fost atacat cu pietre de răi făcători spărgând un geam la restaurant.

Alți răi-făcători au atacat cu pietre trenul 58 spărgând numai un geam.

Abonați-vă la

„Vestul Românii”

CRONICA ECONOMICA

Diverse Stiri Politice

ULTIMA ORA

...tul de vite s'a reinceput la 1 Iunie. Dacă nu
...mpetea aceasta mereu crescândă a cărnei
...r fi fost pierderea de vite în vechiul Regat
...le ce a făcut musca columbacă, lucru nu ni
...anormal. Dar în suferința aceasta generală,
...de atata lipsă, când funcționarul și cei săraci
...ata greutate pe el și ai săi, când perioada
...este în toi și când întreținerea vitelor la pă-
...tă decât foarte puțin, o asemenea măsură ni
...strugătoare pentru marea majoritate a popu-
...din nenorocire nu are mijlocul de a ține
...rării prețului cărnei care nu va întârzia să vie.
...noaștem că interesele producătorului și consu-
...sunt diametral opuse, că cel dintâi are nevoie
...în valoare vitele lui, că are nevoie de a fi
...producția să sporească, că Statul are nevoie
...și de valută forte, dar a satisface numai pe
...pe cel de al doilea pradă tuturor specu-
...re în marea majoritate a cazului profită de pe
...ducătorului, este și neomenesc și nepatriotic.
...vernul pare că a luat hotărârea să acorde re-
...exportului pe baza de permise. Ori se știe că
...torul este acela, care face și exportul, și o
...speculanți avizi de îmbogățire și de trai ușu-
...vom avea privilegiația de altădată, când cafe-
...au pline de astfel de oameni ce traficau cu per-
...prețul obținut pe vite în streinătate, numai o
...te vine în punga crescătorului, partea leului
...paraziți ai societății. Soluția ar fi ea să se
...luceperea exportului până la Octombrie, să se
...aceasta, dar producătorii să se asocieze făcând
...exportul.

Miercuri d-na și d-l ministru I. C. Brătianu
au oferit un dejun în onoarea Monsegniorului Mar-
maggi, Nuhțiu papal, transferat de Vatican la
Praga.

D. Alexandris, ministrul de externe al Greciei
a părăsit Capitala, plecând la Belgrad.

Partidul liberal tânăr a ținut o mare întrunire
la Craiova. Au luat parte miniștrii Mărzescu, Duca.
Ei dau șah la centru, manifestă pentru regenerarea
partidului. Ca reprezentant al parlamentarilor a
vorbit deputatul G. Tătărașcu.

Episcop al Argeșului a fost ales I. Duma.
Alegerea a decurs în vie agitație. Ministrul
Cultelor Banu a declarat că fiecare poate vota
după convigerea sa, — liber!

Publicațiune.

Marele Stat Major ne face cunoscut, că
ordinele de rechiziție ce se emit în timp de pace,
au un caracter pregăitor și au de scop numai de
a înștiința pe aceasta cale pe proprietari, că ani-
malele, materialele, etc. ce aparțin și sunt prevă-
zute în ordinul de rechiziție, au fost clasate ca
rechiziționabile, dar aceste ordine nu produc nici
o restricțiune asupra proprietății.

Aceste ordine, conform art. 75 din Regu-
lament, devin executorii numai în momentul de-
cretării mobilizării, care se face prin înalt Decret
Regal publicat în „Monitorul Oficial”, și exercional
în timp de pace, pentru cazurile prevăzute de
art. 1 din regulamentul Legii rechizițiilor, cari ca-
zuri se hotărăsc printr'un jurnal al Consiliului de
Miniștrii, publicat în „Monitorul Oficial”.

Deci fără vre-un decret de mobilizare sau
fără vre-o aprobare a Consiliului de Miniștrii,
nimeni nu are dreptul a face nici un fel de rechizi-
țiuni. Proprietarii cari au primit ordine de re-
chizițiuni Md. 10 și 14 rămân proprietarii obiectelor
prevăzute în ordin și pot uza de dănsese cum vor
crede de cuviință, conformându-se numai art. 133
și 146 din Regulamentul legii rechizițiilor, adică să
declare autorității administrative sau polițienești
vinderea, pierderea, cumpărarea și să predea noului
proprietar în caz de vindere, cedare, etc., ordinul
de rechiziție.

Oradea-Mare, la 7 Iunie 1923.

(ss) Aurel V. Catana
Prefectul Poliției.

sunt în Oradea-Mare peste 600 vite grase
port și în câte alte centre nu vor fi fiind ase-
lomerații de vite, numai din lăcomia de câștig
torilor cari nu sunt și crescători. Pentru a se
ortul, în cunoștință de cauză, ar fi bine să se
intâi o statistică a vitelor, să se știe precis sur-
l avem și ce anume vite, care este producția
t cere consumul intern și numai după aceasta
e exportul liber a excedentului de vite constat.
ai producătorilor. După cât știm o asemenea
nu s'a făcut, iar direcția zootehnică, care prin
sale poate cunoaște adevărata stare a lucrurilor,
a fost consultată de comisiunea economică, cu
a proceduri e ușor de înțeles unde vom ajunge.
mpetea mare a cărnii, producătorii vor profita
puțin, însă toți ocolitorii puternicilor zilei și ex-
li lor se vor îmbogăți, și populația săracă
cu funcționarii vor duce zile grele de mizerie.

Prețul devizelor la Oradea-Mare

8 Iunie 1923

maghiară	33
„	23-1/2
na austriacă	360
na Cehă	588
ul francez	13
ul elvețian	35-1/2
ul	192
„	930
sterling	915

Bursa din Zürich

BERLIN	0006250
NEW-YORK	55650
LONDRA	2567
PARIS	3575
MILANO	2575
PRAGA	1658
BUDAPESTA	00975
VIENA	—

HACKMAYER
CROITOR BĂRBĂTESC
CROITORIE ORIGINALĂ FRANȚUZEASCĂ
STOFE ENGLEZE ÎN DEPOZIT
ORADEA-MARE. — Str. AVRAM IANCU, 2

PRODUSELE FABRICEI DE BERE
CZELL
DIN CLUJ

Berea nutritoare „Hercules”
și Berea deschisă „Monoștor”

Din cauza calităților lor neintrecute sunt Mărcile Conducătoare

Cine dorește să bea bere bună să
ceară pretutindeni numai pe acestea.

Lloyd 1749.—41.

Popou principal
la Oradea-Mare **“ORIENT”** S. A. pentru Industrie și Comerț
Str. Gllányi, 5—7. Telefon 3-98.

Paris, 8. (Rador.) — În conferința pre-
ședinților de grupuri ai Camerei deputa-
ților, s'a hotărât a se înscrie în curând la
ordinea de zi un proiect de lege aprobând
tratatul relativ la Basarabia.

Praga, 6. — „Tribuna” arată ca ine-
xactă știrea dată de ziarele din Belgrad
cu privire la o conferință a Micel Antante,
ce ar urma să aibă loc la Paris cu ocazia
vizitei d-lui Massaryk.

Conferința Micel Înțelegeri va avea loc
în cursul verii la București și se va dis-
cuta chestiunea maghiară și alte chestiuni
internaționale la ordinea zilei.

Leipzig, 6. — Eri după amiază au avut la
Leipzig mari manifestații socialiste. Manife-
stanții au intrat în conflict cu poliția, care a
a fost nevoită să facă uz de arme. Sunt 6 morți
și 23 răniți.

Constantinopol, 7. — (Rador.) Știri din
Angora anunță că tratativele reprezentanților euro-
peni cu guvernul turcesc în chestiunea concesiu-
nilor de cale ferată, au fost rupte.

Constantinopol, 7. — Din Teheran se
anunță că cu ocazia uraganului din ziua de
25 Mai, au fost ucise în Persia, peste 4000 de
persoane.

Atena 7. — (Rador.) — Cartierul general al
armatei comunică că maiorul Pierutzakos a fost
ucis în cursul unei inspecții de bulgari.

Constantinopol, 7. — Tovarășul Suritz, a
fost numit ministru plenipotențiar sovietic, în
Turcia. Noul ambasador și-a luat funcția în pri-
mire.

Lausanne 6. — Situațiunea negocierilor este
staționară. La conferința care a avut lor eri dimi-
neață, cu privire la concesionile străine din Turcia,
Ismed Pașa a persistat să decline competiția lui
în această materie declarându-se incapabil să dea
nici măcar un asentiment principial, pe care pute-
rile ar voi să-l înscrie în tratatul de pace. (Rador)

Lausanne 6. — Ismed Pașa a declarat
ziariștilor că nu va primi să discute la Lau-
sanne cu delegațiunile aliate chestiunea con-
cesionilor străine, înainte de a se termina actua-
lele negocieri dela Angora. Ismed s'a declarat
nemulțumit de tăcerea aliaților cu privire la eva-
cuarea Constantinopolului. (Rador)

Constantinopol 6. — Autoritățile turcești
au primit ordin dela guvernul din Angora să
oprească repatrierea grecilor, cari au părăsit pe
timpul războiului Constantinopolul. (Rador)

Londra. — „Labour Party” a organizat eri,
în Trafalgar Square, o mare demonstrație împo-
triva policei rusești a guvernului englez. Aproape
20.000 persoane au azistat la meeting. Mai mulți
oratori au criticat politica lordului Curzon. Lângă
statuia lui Nelson se aflau mari pancarte pe care
sta scris: „Nu vrem războiu cu Rusia! Vrem
pace! Jos Curzon!”

Constantinopol. — Patriarhul ecumenic din
Constantinopol a fost atacat de o ceată de mani-
festanți. El a fost scăpat de către detașamentele
de jandarmerie franceză și italiană. Patriarhul a
protestat pe lângă reprezentanții aliați. „Le Temps”
anunță că reprezentanții aliați au făcut cunoscut
lui Adnan Bey că dacă evenimente de natura
aceasta se mai repetă, puterile aliate vor asigura
ele însăși serviciul de poliție în Constantinopol.

Barcelona 6. — Un atentat a fost făptuit
aci contra d-lui Homa, fost secretar al sindicate-
lor roșii. Un tovarăș al său fu ucis și un trecător
rănit. Autorii atentatului au rămas necunoscuți.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE PE ACȚIUNI ▲ ORADEA-MARE

TIPOGRAFIA, LITOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA:
STRADA F. DEAC No. 2
TELEFON No. 10-02

LIBRĂRIA ȘI PAPETĂRIA:
PARCUL TRAIAN No. 6
TELEFON No. 10-16

Atragem atențiunea publicului românesc că Librăria românească (Parcul Traian No. 6) este asortată cu toate cărțile de literatură și știință românești. În depozit se află assortimente de hârtii speciale, precum orice recvizite de birou sosite în curent din străinătate. Avem în depozit o cantitate considerabilă de registre și state cu prețuri dela 30 Lei până la 950 Lei, în legătură simplă și în legătură specială de piele.

Avizăm că toate cărțile literare didactice sunt spre vânzare cu prețurile indicată de editură și autori. Pe lângă cea mai mare jertfă dorim să servim cu promptitudine.

Cu ultimul transport, ne-au sosit următoarele cărți:

Literatură:			
G. Oprescu: Țara noastră	Lei 100	Oscar Wilde: Prințul Fericit	Lei 40
R. Ortiz: Renașterea la Florența	" 45	Zamfirescu: O muză	" 25
Sl. Bezdechi: Aristofan	" 45	Stevens: Prin împărăția furnicilor	" 22
Ant. Fogazzaro: Daniel Cortis	" 40	Etc., Etc., toate din Editura „Cultura Națională“.	
N. Davidescu: Inscriptii	" 30	Cărți de drept:	
C. Petrescu: Versuri	" 25	Noua Constituție Română	Lei 6
V. Moscovici: Fântânile Lumini	" 25	Bogdan Ionescu: Observațiuni, Critici relativ la Judecarea Daunelor Intresse în caz de Absolutisme și Achitare	" 20
I. Pillat: Pe Argeș în sus	" 30	" " Drep Critic Revizuirii în dreptul Penal	" 12
Vanderveide: Socialismul și agricultura	" 30	" " Modul de formare a Dreptului	" 15
L. Blaga: Tulburarea apelor	" 32	Casniteanu: Dreptul și Procedura Exe- cuțiunei Silite	" 60
M. Gheorghiu: Din Lirica Armeană	" 35	Dedulescu: Noțiuni de Statistică	" 38
R. Leon: Iubirea iubirilor	" 35	Predovici: Codul Penal Ed. II	" 40
R. Rosetti: Dincolo de hotare	" 35	Negrea: Drept Civil	" 160
Cezar Petrescu: Scrisorile unui Răzăș	" 30	T. Pop: Drept Penal V. I—II. 401	" 401
Const. Gane: Prin viroage și Coclauri	" 30	N. N.: Arhiva pentru Drept și Politică	" 100
B. Luca: Teatru	" 30	Dr. Bartha: Az uj és régi lakbérleti szerződéssek meghosszabbítása	" —
M. Sorbul: A doua tinerețe	" 25	Pop T.: Direcționar Iuridic	" 330
I. Minulescu: Romanțe pentru mai târziu	" 25	A. Stănceanu: Direcționar de buzunare pentru tălmăcirea Cuvintelor Radicale	" 21
H. St. Strelman: Revizuirii	" 25	N. Iorga: Dicționar de Citate Românești	" 18
I. Maragall: Laude	" 30		
Karl Guilernje: Pelerinul Kamalita	" 40		
Tharaud: Umbra Crucii	" 35		
Ludv. Holberg: Trei Comedii	" 35		
Constant: Adolf	" 30		
Shakespeare: Hamlet	" 40		

SECȚIA LITOGRAFICĂ

înzestrată cu cele mai fine culori de cernele execută cu cea mai mare fineță orice lucrări atingătoare în această branșă având un maestru-desenator diplomat.

ATELIERUL DE LEGĂTORIE

asortat cu materialele necesare cele mai moderne execută lucrări de bransă solide, curate, frumoase și ieftine. Incurajați Industria Românească